

Istungidokument

B9-0457/2023

6.11.2023

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel

vastavalt kodukorra artikli 132 lõikele 2

ELi Venemaa-vastaste sanktsioonide mõjususe kohta
(2023/2905(RSP))

Anna Fotyga, Angel Dzhambazki, Witold Jan Waszczykowski, Kosma Złotowski, Jadwiga Wiśniewska, Ryszard Czarnecki, Bogdan Rzońca, Elżbieta Rafalska, Jacek Saryusz-Wolski, Adam Bielan, Eugen Jurzyca, Assita Kanko, Cristian Terheş, Joachim Stanisław Brudziński, Alexandr Vondra, Veronika Vrecionová, Anna Zalewska, Hermann Tertsch
fraktsiooni ECR nimel

Euroopa Parlamendi resolutsioon ELi Venemaa-vastaste sanktsioonide mõjususe kohta (2023/2905(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Ukraina ja Venemaa kohta,
 - võttes arvesse ÜRO põhikirja, Haagi konventsioone, Genfi konventsioone ja nende lisaprotokolle ning Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuuti,
 - võttes arvesse 2014. aastal ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Ukraina vahel sõlmitud assotsieerimislepingut¹ ning Euroopa Liidu ja Ukraina vahelist põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda, mida leping hõlmab,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,
- A. arvestades, et Venemaa Föderatsioon jätkab Valgevene diktaator Aljaksandr Lukašenka aktiivsel toetusel ebaseaduslikku, provotseerimata ja põhjendamatu agressioonisõda Ukraina vastu, mis algas juba 2014. aastal Krimmi ning Donetsk ja Luhanski oblastite osalise okupeerimisega, kuid millest sai 24. veebruaril 2022 Euroopa suurim sõjaline konflikt pärast Teise maailmasõja lõppu;
- B. arvestades, et varasem poliitika Venemaa Föderatsiooni suhtes ei ole suutnud seda imperialismi peatada ning on toonud kaasa üksnes üha laastavamad agressioonisõjad, nii et mis tahes muu kui Ukraina võit oleks rahvusvahelise rahu, inimõiguste ja demokraatia jaoks talumatu tulemus;
- C. arvestades, et isegi pärast 2014. aastat on EL ja mõned selle liikmesriigid jätkanud Venemaa Föderatsiooniga tihedat koostööd paljudes valdkondades, eelkõige energeetikas, aga ka kosmosesektoris ja isegi sõjalises valdkonnas, vaatamata üleskutsetele see lõpetada; arvestades, et Euroopa ettevõtted, nagu Siemens, samuti Kertši silla ehitamisega tegelevad ettevõtted, on ELi sanktsioone ilmselgelt rikkunud, aidanud suurendada Venemaa suutlikkust ja võimaldanud agressiooni jätkumist; arvestades, et hoolimata meedia teatavast tähelepanust ei ole selliseid skandaalseid juhtumeid korrektselt uuritud ega süüdistusi esitatud, et heidutada teisi ettevõtteid;
- D. arvestades, et EL on vastu võtnud 11 Venemaa-vastast sanktsioonide paketti, et nõrgestada Venemaa sõjalist võimekust ja takistada tema võimet täiemahulist sõda pidada; arvestades, et need hõlmavad isikuvastaseid sanktsioone rohkem kui 1 800 isiku suhtes, kümne juhtiva Venemaa finantsasutuse – sealhulgas Venemaa suurima panga Sberbank – lahtiühendamist rahvusvahelisest finantstehinguid käsitlevate sõnumite süsteemist SWIFT, kahesuguse kasutusega kaupade ja/või tehnoloogia, droonimootorite, relvade, tsiviilotstarbeliste tulirelvade, laskemoona, sõjaväesõidukite ja poolsõjalise varustuse Venemaale eksportimise keeldu (sealhulgas transiit), ELi õhuruumi, meresadamate ja maanteed sulgemist Venemaa õhusõidukitele, laevadele ja

¹ ELT L 161, 29.5.2014, lk 3.

transpordiettevõtjatele, kolmandatesse riikidesse eksporditava Venemaa toornafta ja naftatoodete hinnalage ning meretranspordi pakkumise keeldu; arvestades, et kuigi need sanktsioonid on Kremli võimet provotseerimata sõda pidada teataval määral kahjustanud, peaksid nendega siiski kaasnema muud pingutused, nagu jätkuv sõjaline toetus Ukrainale;

- E. arvestades, et hinnanguliselt on EL külmutanud 300 miljardi euro ulatuses Venemaa keskpanga reserve ja 19 miljardit eurot Venemaa oligarhide raha, samas kui USA ja teised lääne liitlased on blokeerinud või konfiskeerinud üle 58 miljardi USA dollari varasid, mis on sanktsioonidega hõlmatud venelaste omandis või kontrolli all;
- F. arvestades, et agressiooniaktile reageerides otsustasid paljud rahvusvahelised ettevõtted Venemaa turult lahkuda, kuid märkimisväärne arv ettevõtteid, mille peakorter asub ELis ja G7 riikides, eelkõige Saksamaal, Prantsusmaal, Itaalias, Kreekas, Sloveenias, Austrias ja Hispaanias, jätkavad Venemaal siiski tegutsemist ja investeerimist, toetades nii Venemaa sõjamajandust;
- G. arvestades, et Venemaa sõltub kolmandate riikide üksikisikutest ja üksustest, kes on valmis varustama tema sõjaväge ja võimaldama tal oma Ukraina-vastast kohutavat sõda jätkata; arvestades, et usaldusväärsete teadete kohaselt jätkub relvade ja sõjavarustuse tarnimine mitte ainult Põhja-Koreast ja Iraanist, vaid üha enam ka Hiinast;
- H. arvestades, et Raiffeisen, mis on endiselt Putini režiimi all tegutsev suurim lääne laenuandja, sai üheksa aastat pärast Venemaa Ukraina-vastase agressiooni algust peaaegu poole oma kasumist tegevusest Venemaal, ning vaatamata üleskutsetele, et ta oma äritegevust riigis kärbiks, suurenes tema kasum 2022. aastal märkimisväärselt;
- I. arvestades, et Venemaa-vastaste sanktsioonide kehtestamise kavad täienevad üha enam, eelkõige seoses nafta müügiga, mis on endiselt peamine sõja rahastamise allikas;
- J. arvestades, et ELi riigid importisid 2023. aasta jaanuarist septembrini ligikaudu sama koguse Venemaa veeldatud maagaasi kui eelmisel aastal, kusjuures mõned riigid suurendasid oma veeldatud maagaasi importi 40–50 % ning Saksamaa äriühingutel Technip ja Linde oli oluline roll Venemaa Arktika veeldatud maagaasi 2. projekti arendamisel, mis lisati hiljuti USA sanktsioonirežiimi;
- K. arvestades, et Venemaa on ELi kehtestatud naftalae vältimiseks loonud nafta vedamiseks nn varitankerid, mis suudavad tegutseda ilma läänepoolse kindlustuse ja muude teenusteta;
- L. arvestades, et Venemaal on võimalik saada olulisel hulgal ballistiliste ja tiibraketide tootmiseks vajalikke arvutikomponente selle kaudu, et ta kasutab nii tsiviil- kui ka sõjaliste rakendustega tehnoloogiate omandamiseks ära oma kosmoseprogrammi (ROSCOSMOS);
- M. arvestades, et paljud ettevõtted, sealhulgas Serbias, Armeenias, Kasahstanis, Türgis, Indias ja Hiinas, on valmis võtma märkimisväärsed riske, et rahuldada Venemaa hankenõudlust ELi sanktsioonidega keelatud kaupade järele;
- N. arvestades, et Venemaa on kehtestanud kahesuguse kasutusega kaupade impordiks

alternatiivsed kanalid – peamiselt Hiina, Türgi, Küprose ja Araabia Ühendemiraatide kaudu –, millest on saanud välismaal loodud tehnoloogia ja seadmete Venemaale eksportimise, reeksporti ja ümberlaadimise keskused; arvestades, et sellise impordi kogus on juba ületanud sõjaeelse taseme; arvestades, et näiteks Venemaa mikroprotsessorite ja/või pooljuhtide import, mis 2021. aastal oli 1,82 miljardit USA dollarit, suurenes 2022. aastal 2,45 miljardi USA dollarini (aastast aastasse);

- O. arvestades, et mõne allika andmetel importis Venemaa 2022. aastal mehitamata õhusõidukeid Hiinast, Hongkongist, Indiast, Türgist ning ka ELi riikidest, nimelt Madalmaadest ja Saksamaalt;
- P. arvestades, et sanktsioonide puudumisel Venemaa teraviljakaubandusele on Kreml kasutanud Musta mere teraviljablokaadi, et tõrjuda Ukraina agressiivselt tema traditsioonilistelt turgudelt välja ja laiendada oma eksporti, ning on jätkanud Ukraina okupeeritud aladelt varastatud teravilja eksportimist;
- 1. kordab oma vankumatut toetust Ukraina sõltumatusele, suveräänsusele ja territoriaalsele terviklikkusele tema rahvusvaheliselt tunnustatud piirides ning kinnitab, et ELi poliitika eesmärk on Ukraina võit sissetungi üle ja 1991. aasta rahvusvaheliselt tunnustatud piiride taastamine; kordab, et mõistab kõige karmimalt hukka Venemaa ebaseadusliku, provotseerimata ja põhjendamatu agressioonisõja Ukraina vastu;
- 2. nõuab, et Venemaa ja tema käsilasväed lõpetaksid igasuguse sõjalise tegevuse, eelkõige genotsiidirünnakud elamupiirkondade ja tsiviiltaristu vastu, samuti Ukraina laste sunniviisilise viimise Venemaa Föderatsiooni ja Valgevenesse, ning et Venemaa viiks kogu Ukraina rahvusvaheliselt tunnustatud territooriumilt täielikult ja tingimusteta välja kõik sõjalised jõud, käsilasväed ja sõjalise varustuse;
- 3. väljendab heameelt viimase sanktsioonipaketi üle, mille USA kuulutas välja 2. novembril 2023, ja nõuab, et säilitataks tihe koordineerimine piiravate meetmete suhtes, mille eesmärk on vähendada Venemaa suutlikkust agressiooni jätkata;
- 4. nõuab, et kiiresti valmistataks ette ja rakendataks uus ELi sanktsioonipakett, mis tugevdaks juba kehtivaid piiravaid meetmeid ja tagaks nende suurema mõjususe ning raskendaks Venemaal ja kolmandatel riikidel nendest meetmetest kõrvalehoidmist, eelkõige:
 - a. kehtestades meetmeid, mis katkestaksid kõik Venemaa sõjalise tarneahela lülid ja võtaksid sihikule välised osalejad, kes püüavad toetada Venemaa sõjategevust, sealhulgas droonide ja raketite tootmise kaudu;
 - b. nõudes lisananktsioonide kehtestamist ka Venemaa mõjukate ettevõtjate vastu, sealhulgas endiselt ELi turgudel tegutsevatele Venemaa ettevõtetele, nagu Lukoil, ning meetmeid ELi tuumkütusealase koostöö vähendamiseks Moskvaga ja sanktsioonirežiimi kehtestamist Vene riigile kuuluvale tuumaenergiaettevõttele Rosatom;
 - c. keelustades Venemaa teemantide impordi ja kehtestades sanktsioonid riigile kuuluva ettevõtte Alrosa suhtes ning võttes laialdaselt kasutusele uut tehnoloogiatel põhinevad teemantide päritolu jälgimise süsteemid;

- d. tugevdades naftahinna ülempiiridest kinnipidamist ja hinnalae järgimist, eelkõige nõudes, et Venemaa naftalastide hinnatõendeid võivad väljastada ainult nn valgesse nimekirja kuuluvad tunnustatud kauplejad, ning nõudes, et kõik Euroopa territoriaalvett läbivad tankerid peavad tõendama, et neil on piisav naftareostuse kindlustus;
- e. kehtestades täielikud sanktsioonid kõigi Venemaa nafta- ja gaasiettevõtete suhtes, sealhulgas Gazprom, Gazpromneft, Rosneft, Surgutneftegas, Lukoil, Tatneft, Transneft, Sibur, Zarubežneft ja Novatek;
- f. kehtestades täielikud sanktsioonid Gazprombanki suhtes, mis oli varem sanktsioonidest vabastatud, et hõlbustada energiakaubandust;
- g. kehtestades Venemaale jäänud lääne nafta- ja gaasiettevõtete täieliku maksustamise;
- h. kehtestades täieliku keelu veeldatud maagaasi impordile Venemaalt ning igasuguse tehnoloogilise koostöö arendamisele ja veeldatud maagaasi sektori toetamisele;
- i. piirates juurdepääsu info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale (IKT) ja selle edasist arendamist, sealhulgas pilveteenuste hoolduse keeld, ning laiendades sanktsioone üksuste ja üksikisikute suhtes, kes rahastavad, töötavad välja, arendavad või impordivad Venemaale kõrgtehnoloogiat;
- j. blokeerides Venemaa juurdepääsu Lääne naftamaardlateenustele;
- k. kehtestades sanktsioonid Venemaa naftamaardlateenuste ettevõtetele;
- l. tehes koostööd OPEC+ riikidega, et vältida olukorda, kus naftaekspordist saadav kasum Venemaa majandust hoogustab;
- m. piirates kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, ühtlustades määratlusi selle kohta, milliseid kaupu peetakse kahesuguse kasutusega kaupadeks, ning kohaldades piiranguid järjepidevalt ja läbivalt eri jurisdiktsioonides;
- n. kohaldades rangemat ekspordilubade menetlust ja suurendades täitmise tagamise suutlikkust, pöörates erilist tähelepanu sanktsioonidega hõlmatud toodetele, mida müüakse vahendajatele ja riikidele, kes on Venemaaga tihedalt seotud ja võivad tegutseda Venemaa ettevõtete vahendajatena;
- o. tühistades või peatades Venemaa liikmesuse rahvusvahelistes organisatsioonides, sealhulgas ÜRO Julgeolekunõukogus, Maailma Kaubandusorganisatsioonis, Maailma Tolliorganisatsioonis ja Rahvusvahelises Valuutafondis, ning blokeerides Venemaa osalemise spordi- ja kultuuriüritustel;
- p. kehtestades teisesed sanktsioonid kolmandate riikide ettevõtjatele, kes tarnivad Venemaale sõjalisi ja kahesuguse kasutusega kaupu;
- q. peatades viivitamata igasuguse koostöö Venemaaga kosmoseprogrammis ja selle

- programmiga seotud materjalide tarnimise;
- r. kehtestades täielikud sanktsioonid Venemaa kümne suurima panga – Sberbank, VTB Bank, Gazprombank, Alfa-Bank, Rosselhozbank (Venemaa põllumajanduspank), Credit Bank of Moskva, Bank Otkritie, VEB, Promsvjazbank ja Sovcombank suhtes;
 - s. kehtestades tähtajad veel Venemaal tegutsevate välismaiste pankade, eelkõige Venemaal endiselt tegutseva Lääne suurima panga Raiffeiseni lahkumiseks Venemaa turult ning ähvardades kolmandate riikide asutusi teisest sanktsioonidega, et need lüngad kõrvaldada;
 - t. tehes koostööd peamiste ettevõtjatega, kes jätkavad kaupade eksportimist Venemaale, ja teavitades avalikkust nende kasutamisest Ukraina-vastases sõjas, et julgustada neid järgima oma ettevõtja sotsiaalse vastutuse mudeleid ja rakendama ennetavaid meetmeid tehnosiirde peatamiseks;
 - u. karistades kolmandast isikust vahendajaid ja äriühinguid, keda kasutatakse kehtivast sanktsioonirežiimist kõrvalehoidmiseks;
5. peab kahetsusväärseks paljude lääneriikide ettevõtete otsust jätkata Venemaa Föderatsiooniga äritegevust, mis seab kahtluse alla nende valitsuste valmisoleku siduda end lahti diktaatorliku agressorreežiimi majandusest; kutsub neid, kes on siiani eelistanud kasumit ettevõtete sotsiaalsele vastutusele ja tavapärastele headele tavadele, üles Venemaa turult lahkuma ning kasutama võimalust osaleda Ukraina taastamis- ja ülesehitamiskavas, millest saab Euroopa suurim investeerimisprojekt;
6. kutsub asjaomaseid ametivõime üles uurima ja karistama kõige ilmsemaid rikkumisi, nagu Siemensi tegevus turbiinide tarnimisel okupeeritud Krimmi, ning Kertši silla ehitamises osalenud ettevõtteid; rõhutab, et ELi sanktsioone rikkuvad ettevõtted tuleks kõigist ELi rahalistest vahenditest ilma jätta, nad peaksid tegema uurimises täielikku koostööd ja olukorra heastama;
7. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid teeksid rahvusvaheliste partneritega tihedamat koostööd, et hoida ära edasist Venemaa-vastastest sanktsioonidest kõrvalehoidmist ja ekspordikontrolli rikkumist oma jurisdiktsiooni kaudu; nõuab ka paremat koordineerimist demokraatlike partneritega, eelkõige G7-ga, ning väljendab heameelt hiljutiste USA sanktsioonide üle, mille eesmärk on katkestada Venemaale kõige vajalikumad tarneahelad;
8. kutsub liikmesriike ja Euroopa välisteenistust üles avaldama survet kolmandatele riikidele, eelkõige neile, kes soovivad ELi liikmesust või tihedamaid sidemeid ELiga, et nad lõpetaksid Venemaa abistamise ELi sanktsioonidest kõrvalehoidmisel ning avaldaksid oma ettevõtetele survet lõpetada koostöö Venemaa Föderatsiooniga;
9. rõhutab, et ka Valgevene peab nendest sanktsioonidest kinni pidama; märgib, et vaatamata arvukatele üleskutsetele ei ole Valgevene Moskva suhtes kehtestatud sanktsioonidest kinni pidanud, kasutab Valgevene kodanike vastu lubamatut vägivalda, teeb Venemaaga Ukraina-vastases agressioonis koostööd, kasutab koos Venemaaga rännet poliitilistel eesmärkidel relvana ja tegeleb Euroopa Liidu vastu suunatud

hübriidtegevusega;

10. kordab oma kindlat veendumust, et Venemaa peab tasuma Ukraina ülesehitamise kulud, kuna agressiooni toimepanija peaks oma sõjakuritegude eest maksma ja kogu kahju heastama; kordab sellega seoses, et kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma juhtrolli sellise mitmepoolse mehhanismi ettevalmistamisel, millega jälgitakse, tagatakse ja makstakse Ukrainale välja Venemaa kahjutasu ning antakse võimalus kasutada selleks Venemaa kallaletungi tagajärjel külmutatud rahasummasid ja vara;
11. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ÜRO peasekretärile, Euroopa Nõukogule, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioonile, ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroole, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametile, Rahvusvahelisele Punase Risti Komiteele, Rahvusvahelisele Kriminaalkohtule, Venemaa Föderatsiooni presidendile, valitsusele ja parlamendile ning Ukraina presidendile, valitsusele ja parlamendile.